ÇOCUK
HAFTASI
EN İYİ ÇOCUK MECMUASI
Sayı:
11
50
Krş.

OTLUKBELİ SAVAŞI

Bundan 485 sene önce 11 Ağustos 1473 de aynı ırktan olan iki Türk ordusu bir kardeş kavgasına tutuşmuşlardı. Osmanlı İmparatoru Fatih Sultan Mehmet, müslüman kanı dökmek istemediği halde Otlukbeli'nde, Akkoyunlu İmparatoru Uzun Hasan'la harbe tutuştu ve onu mağlup ederek Türk İmparatorluğu'na daha çok kendisinin lâyık olduğunu gösterdi.

FATİH SULTAN MEHMET'in Bizans ve Trabzon İmparatorluklarını devirmesinden sonra karşısında en kuvvetli bir rakip olarak Uzun Hasan'ı bulmuştu.

Doğu Anadolu, İran, Irak ve Gürcistan ülkeleri üzerine kurulmuş olan Akkoyunlular İmparatorluğunun Hükümdarı olan Uzun Hasan dirayetli, cesur ve büyük bir Türk beyi idi. Tam bir cihangir olması için Fatih'i yenmesi gerekiyordu.

Uzun Hasan, Karaman Beyliği ile ve Venediklilerle bir anlaşma yaptı. Osmanlı İmparatorluğu hemen hemen, o zaman çok kuvvetli bir donanmaya sahip olan Venediklîler ve Akkoyunlular tarafından sarılmış bulunuyordu.

Daha önce Timurlenk'in istilâ ordularına yardım ederek Yıldırım Bayezid'in mağlubiyetine sebeb olan ve genç Osmanlı İmparatorluğunu büyük bir sarsıntıya uğratan Akkoyunlular da Osmanlılar gibi ayni Türk soyundan gelme insanlardı.

Uzun Hasan, Karamanoğullarını da koruyor, Osmanlı ülkesine akınlar yapıyor ve büyük bir savaşa hazırlanıyordu. Bir defa Osmanlı ordusunu mağlup ederek Sivas'ı ve Tokad'ı yağma etmişti.

Akkoyunlular karadan Anadolu üzerine yürüyecek, Venedikliler de diğer Hıristiyan devletlerinin yardımı ile denizden Çanakkale'yi zorlayıp geçecek ve İstanbul'a dayanacaklardı.

Fatih Çanakkale Boğazını böyle bir savaşa hazırladı ve İstanbul'da da tedbirler aldıktan sonra ordunun başına geçerek yola çıktı. Yanında oğulları Şehzade Bayezit ve Mustafa bulunuyordu.

11 Ağustos 1473 te ayni ırktan olan iki ordu bir kardeş kavgasına tutuşmuşlardı. Erzurum ilinin Tercan ovası civarında bulunan Otluk-Beli'nde yapılan büyük savaşı, daha üstün silâhlara sahip olan Fatih'in tarafı kazandı. Uzun Hasan'ın oğlu şehzade Beynel şehit oldu.

Mağlup olan Uzun Hasan kaçtı. Büyük Akkoyunlu İmparatorluğu bu savaştan sonra bir daha kendisini toplıyamadı ve Uzun Hasan'ın ölümünden sonra sönüp gitti.

Bir hükümdarlık kavgası olan bu savaşın sonunda Fatih Akkoyunluları takip etmedi. Kardeş kanı dökmek istemedi. Uzun Hasan'ı yenmiş Büyük Türk İmparatorluğuna daha çok kendisinin lâyık olduğunu göstermişti.

Otluk-Beli adiyle tarihe geçen bu savaş işte böyle olup bitmiştir.

Güzellik

Güzellik nedir diye düşünün bir kere
Her şey güzel olamaz, çirkin olanı da var.
Ama bize düşen şey güzel olan şeydir.
Hem gözle, hem kulakla gönlümüz tahtlar kurar.
Kırlara bir çıksanız, baksanız çevrenize,
Her şey size görünür başka bir güzellikte.
Yağan soğuk kar bile o güzel çehrenize
Başka bir sefa verir, inanın buna siz de.
«Bak şu güzel köylüye işte bu kızdır peri,
Toprak ile oynamış belli güzel elleri»
Bu şiir çok eskidir ama yine doğrudur,
Güzel yalnız kız değil, erkek de kalmaz geri.
Resim, şiir güzeldir, yazı da geri kalmaz,
Ama her şeyden güzel iyi ahlâktır inan.
Güzel huylu olanlar, olmasın her halde az,
Yaşasın güzel insan, yaşasın iyi insan.

Kâzım Nami DURU

Karındaşım

OĞUZ HAN

BÜYÜK TÜRK ROMANI

-11-

Yazan: Aptullah Ziya KOZANOĞLU

ER MEYDANINDA güreş, cirit, topaç oynanır da, Türk çocukları nasıl kaynaşmaz? Meydan; bağıran, çağıran, alkışlayan binlerce gönüllü elile birden boşandı ve kargılı erler cirit meydanının ön sırasını tuttular. Böyle Hakan önünde oynanan ünlü **ciritlerde Türk** ulusunun en büyüğü meydancılık eder, son sözü ve ilk başlama buyruğunu ordu adına kendisi verir.

Oğuz Tekin önüne gelip baş sallayan (Ugar) atına atladı, kırk yeğitin başında yerini aldı. Karşısında da kırk yeğiti ile üvey kardeşi duruyordu. Hakan el kaldırdı. Başlama buyruğunu verdi... Davullar gümbürdedi, çifte naralar inledi, ziller zıngırdadı. Erkek yüreğini kabartan, kadınların gögsünü şişiren bir tatlı ve tüğler titretici başlama havası başlarımızın üstünde esti. (Urha! Süurha!) diye bağırarak önlerinde tekinleri ile kırkar yeğit meydanın ortasına at teptiler. Dolanıp önce Kara Han'ı sonra meydandaki topluluğu selâmladılar. Alkıştan yer gök inledi. Biliyordu ki, yeryüzünde Türk ordusu gibi at süren, kargı savuran, ok üşüren ulus yoktur. Önümüzde ise bu ünlü ordunun en seçme erleri kapışmak üzere.

Birden sağımda, solumda bir homurdanma işittim. Böyle bir günde ayı enciği gibi inildeyen acep kimlerdi? Baktım: Allak ile Sarsak, Manda-Yutan'ın bizi gözlesinler diye yanımıza katmışken bizden yana geçiveren, iki Urtuslu yalabık oğlanlar.

— Bre ne ıkıldayıp duursunuz? diye sordum.

Her ikisi de yüzlerini ısırıkımsı bir şekilde büzdüler:

— Oğuz Bey mi kazanacak? diye ağlar gibi sordular. Tepem attı. Allak'ın ensesine bir şaplak attım:

— Uğursuz ağzını açacağına çipil gözlerini kullan. Sen hiç böyle kırk Arkun atını bir arada gördün mü? dedim. Elbette biz kazanacağız.

Her iki tekin de bu ciritin bir ölüm-kalım oyunu olduğunu anlamaları için, çevrelerini saran kurultay ve Türk beylerine bakmaları yeterdi.

Gökte süzülen bir kırlangıç sürüsü birden hızlandı, Oğuz Tekin'in başı üstünden yıldırım hızı ile geçtiler. Kanat seslerini duydum. Bunu görünce kırlangıçların Oğuz Tekin'e hız vereceğini, Yer-Gök tanrılarının bize yardıma geldiklerini anladım.

Göğsümün kafesi içinde çırpınan yüreğim kabına sığamıyan bir hızla çarpmağa başladı. Apansız, Kara Han'ın Çinli hatundan olan oğlunun kırk yeğiti ciritlerini savurdular. Korkumdan gözlerimi yummak istedim. Oğuz Han'ın yeğitleri ciritlerini doğrultmamışlardı bile. Havada şimşek gibi çakan bu kırk şimşir değneği nasıl çeleceklerdi? Bu arada uğursuz Allak ile arsız Sarsak da ayı enciği inilttilerini arttırıp, yavrusunu kaptırmış anaç ayılar gibi böğürmeğe başlamazlar mı?

Fakat ciritlerin havada uçması ile birlikte Oğuz Tekin'in gök gürültüsünü andıran buyruğu da gürledi:

— Sak! Sak! diye buyruğunu verdi. Kırk yeğit, kırk arpakçı gibi kırk atın dizginlerini bırakıp kollarını açtılar, kırk yeğit atlarının üstünde bir şimşek hızı ile kayboldu. Bu şimdiye kadar görülüp işitilmiş bir oyun değildi. Bu bir insanın başaracağı iş değildi. Oğuz Tekin'in yeğitlerini başlarından nişanlıyan ciritler, değil başlar, gövdelerin bile yerlerinde yeller estiğinden havayı delip fos manda fısıltısı gibi seyircilerin ayakları dibinde yerlere serpildiler. Yalnız Oğuz Tekin (Ugar) atının üstünde duruyordu. Kendisini nişanlıyan ciriti başını bile eğmeden kamçısının sapı ile havada çeldi, paramparça etti. Kadınlar korku, erler şaşkınlık çığlıkları arasında işin sonunu bekliyorlardı. Şimdi bu başıboş dizginleri yeleleri'ni döğen atlar ne yapacaktı? Bizim kadar, Oğuz Han'ın üvey kardeşi ve kırk yeğiti de serseme dönmüştü. Bazı gözü keskin olmayanlar ciritlerin Oğuz'un kırk yeğitini atlarından yıktığını sanarak alkışa başlayınca, meydan; yanlış gördüğünü sananların da onlara eklenmesi ile Oğuz'u kötüleyen, üvey kardeşini öğen seslerle doldu. Hani ben de (Yanlış mı görmüştüm!) diye düşünüyordum ki, Oğuz'un kırk yeğiti hacı yatmaz gibi yeniden atlarının üstünde bittiler. Ne kaybolurken, ne de yeniden atların sırtında belirirken kollarını kullanmamışlardı. Şakırdayan alkışlar, ormana as-

Oğuz Han, kendisini nişanlıyan ciridi, başını bile eğmeden çeldi, paramparça etti.

lar sesi girince sinen çakal ulumaları gibi sönüverdi. Bu çok korkunç birşeydi. Kavga tarihi ve cenk destanları okuyan ozanlar, daha böyle at üstünde kaybolan, yeniden biten bir ordudan hiç söz getirmemişlerdi bizlere.

Şimdi her iki takım da birbirinden uzaklaşmak üzere idiler. Tekrar geri dönecekler, yeniden bir cirit atışı olacak diye bekliyorduk.

Bu da olamadı. Oğuz Tekin gür sesi ile ikinci buyruğunu verdi. O zaman işi çaktım. Geriye ok atmağa alışık Türk erlerine Oğuz, geriye cirit ve kargı atmayı da öğretmişti. Benim çılgınca alkışımı tek bırakmamak için Sarsak ile Allak da alkışa başladılar. Uç cılız alkışın fısıltısını geriye doğru uçan kırk cirit ıslığı sindirivermişti. Böyle bir atışı beklemeyip kendilerini yarışa koyvermiş üvey kardeşin kırk yeğiti şaşmak bilmez kırk ciriţ ile ense köklerinden vurulup tozlar içine yuvarlandılar. Başıboş kırk at şaşkın kişnemelerle meydanda dolaşmağa başladı. Bizim üçlü alkışımız, hâlâ cılız sesi ile sürüp gidiyordu. Meydan akıllarının alamadığı bu gösteriyi alkışlayamayacak kadar sersemletmişti. İşi arpakçılığa, tanrıların yardımına vuran şaşkınların ölüm sessizliği üstümüze kara kefe gibi örtülmüştü. Oğuz Tekin uğraşını süslemek için el kaldırdı. Tümen imini bilen kırk yeğiti ardına toplanıverdiler. Takım kolunda geldiler. Önce Kara Han'ı sonra kurultay üyelerini ve erleri selâmladılar. Bu toplu at sürüş yumuları gözleri, şaşıran dilleri açtı. İşte o çağda ağlayan, gülen, haykıran, ıslık çalan, binlerce alkışçı Oğuz Tekin'i kutlamağa başladılar. Babası Kara Han dururken, kurultayın ve beylerin oğlunu böyle çılgınca alkışlaması, önceden kulağı bükülmüş olan Kara Hanın gönlünü bulandırdı.

Bir türlü (Oyunu başardın, yerime sen geçeceksin!) diyemedi.

Oğlunun bu kendini geçen eğitim ve uğraş bilgisi, kurultayın düşüncelerini çeler, kendi ölümünü beklemeden Oğuz'un Hakan olmasını istemelerine yol açabilirdi. Bu kötü düşünceyi sezecek kadar sinsi olan Karluk, Hakana yanaştı, kulağı ardına:

— Hakanım, dedi. Canım yoluna kurban, ben kulun, bu cirit oyununda önceden kurulmuş bir tuzağa geldiğimizi sanıyorum. Oğuz oğlunun bilmediği bir uğraş daha ileri sürüp seçmeyi yenilemelisin. Büyüklüğün şanı budur.

Kara Han buyurdu, havaya kırk güvercin saldılar, güvercinler daha iki kargı boyu yükselmeden üvey kardeşin kırk yeğiti oklarını saldılar, kırk yoksul güvercin kanat kırıp yere süzüldüler.

Sıra Oğuz'un yeğitlerine gelince, Oğuz Tekin:

— Bir daha vursunlar, eyi göremedik, dedi.

Bu istek kurultayca eyi karşılanmadı. Fakat başına geleceği bilmeyen üvey kardeş kırk güvercin daha salınmasını istedi. Kırk güvercini saldılar, kırk yeğit oklarını uçurdu. Fakat kırk güvercine birşey olmadı. Kurultayın ve Türk beylerinin kanlarını donduran başka birşey oldu.

Kırk ok güvercinleri devirmek için havada uçarken binlerce okyılan havayı deliyormuş gibi kulakları ürküten ıslık sesleri duyuldu. Kırk ok havada toz oluverdiler. Öyle anladık ki, Oğuz Tekin'in kırk yeğiti katı akları ile üvey kardeşin kırk okunu havada parçalamışlardı. Bu başarı da insan oğlunun başaracağı bir gösteri değildi. Meydanı dolduran ordu büyükleri, Türk ulusu başına bugüne kadar böyle bir Hakan geçmediğini biliyorlardı. Ben onlardan daha ileri giderek bir daha da böyle büyük ve ulusu için uğraşan bir hakan daha gelmeyeceğini de biliyordum.

Oğuz Tekin buyurdu. Kırk yeğiti Kara Han'ın otağı önüne at teptiler. Şimdi oklarını geren bu kırk yeğit dilese, kırk oku ile dilediği yüreği delebilirlerdi. Amma onlar yüreklerimizdeki savaş sevgisini vurmayı daha ünlü bulduılar. Kırk ok havada gene kırk okyılanı gibi ıslıklar çalarak uçtu. Kara Han'ın otağı alnına dizildiler.

Oklardan kurulmuş bir yazı okuduk:

(VAR OL KARA HAN)

(Devamı gelecek sayıda)

TARİH YAPRAKLARI

ANAFARTALAR MUHAREBESİ

19 Şubat 1915 te Çanakkale Boğazını denizden zorlıyarak geçmek için ilk bombardımanı yapmış olan İngiliz ve Fransız donanması, daha sonraki zorlamalarıyla da buna muvaffak olamayınca Boğazın iki yakasındaki istihkâmlarımızı karadan zaptetmek için karaya asker çıkartmışlardı. 7 Ağustos 1915 te başlıyan Anafartalar Muharebesi 10 Ağustos'a kadar sürdü. Türk zayiatı 20, İngilizlerin zayiatı da 25 bini buldu. Denizden de çok kuvvetli yardım gören düşman mağlup edildi

HARF İNKILÂBI

9 Ağustos 1929 da Arap harflerini atarak bütün milletlerin kullandığı harfleri kabul etmiştik. 29 yıldanberi kullandığımız bu harfler sayesinde okuyup yazmak kolaylaştı ve okuyanlarımızın sayısı eskiye göre çok fazla arttı.

ESTERGON KALESİNİN FETHİ

10 Ağustos 1543 te Kanuni Sultan Süleyman'ın orduları Estergon şehrini ve kalesini almışlardı. Bu önemli kale Türk kuvvetlerinin kuşatmasına 12 gün dayandı. Yenildiğini anlıyan düşman çıkıp gitme müsadesini aldı ve Estergon'u bize teslim etti.

SEVR MUAHEDESİNİN İMZASI

38 yıl önce 10 Ağustos 1920 de Osmanlı İmparatorluğunu parçalıyan ve Anadolu'nun en iyi yerlerini düşmanlara bırakan Sevr muahedesi imzalandı. Fakat Anadolu'da başlamış olan mücadele ile bu yüz karası Sevr muahedesi parçalandı, bütün haklarımızı dünyaya tanıtan Lozan Sulh Muahedesi bunun yerini aldı.

EZOP'TAN

HİKAYELER

SERÇE ve YILAN

Soğuk memleketlerden dönen ve insanlarla yaşamağı çok seven serçe, bu sefer Adalet binasının duvarına yuva yapmış ve yedi tane de yavru dünyaya getirmişti. Yuvanın yakınından kayarak geçen bir yılan, yuvadaki yavruları görür ve yer.

Zavallı serçe yuvasını bomboş bulur. Saçını başını yolar, feryat eder: «Ah benim dertli başım!» diye haykırır. Herkesin haklarının korunduğu, müdafaa edildiği bu yerde, ben mi haksızlığa uğradım?»

GÖRÜNÜŞE ALDANMAYINIZ.

ÇOCUKLARIMIZA AHLÂK ve DİN ÖĞÜTLERİ-BİLGİLERİ

Müslümanlıkta Temel KUR'AN'dır

MÜSLÜMANLIK'ta büyük yol göstericiler olarak size dört büyük İMAMI tanıttım. Yol göstericiler sözünden bunların İslâm dininin önderleri gibi bir anlam çıkarmayınız. Müslümanlığın önderleri yoktur. Bizim dinimizde HAK olan, dünyamızı ve ahiretimizi aydınlatan; yolumuza ve gönlümüze ışık tutan sâdece KUR'AN'mızdır. Dünya ve âhiret; Ezel ve Ebed için her ne ararsak onda buluruz.

Kur'an BİRİCİK olduğundan ve bütün Allaha iman edenler ışıklarını o mübarek kitaptan aldıklarından müslümanlıkta tam bir BİRLİK vardır. Kitap ta, yol da BİR'dir, Birliktir. Büyük imamlar da bu tek yolda giderler. Aralarında ayrılık, gayrılık yoktur. Kitab BİR olduğundan ayrılık olamaz da... Onların yol göstericiliği ancak ve sâdece KUR'AN'ın esasları dairesindedir. Onlar, Büyük Kitabımızın çok derin mânâlarını bize anlatırlar. Bu mânâları anlatırken ve Kur'an'dan mânâlar, hükümler manzumesi çıkararken kendilerine has tefsirler, izahlar, teşbihler yapar ve tatbik şekillerini ortaya koyarlar.

Büyük İMAMLAR arasındaki küçük farklar bazı şekillere aittir; aslıda, ruhta, özde değişiklik, fark, ayrılık yoktur ve olamaz.

KIRK YILLIK ÖĞRETMEN

EŞEK, MAYMUN VE KÖSTEBEK

Birgün eşek, bir maymun talihsizliklerinden şikâyet ediyorlardı, Eşek, «Kulaklarım o kadar uzun ki insanlar benimle alay ediyorlar,» dedi. «Öküz gibi boynuzlarım olsun ne kadar isterdim.

«Ya ben» diye maymun eşeğin sözünü kesti, «Ben de arkamı dönmeğe o kadar utanıyorum ki... Neden benim de tilki kardeş gibi bir kuyruğum yok!»

Onların konuşmalarını işiten bir köstebek, «Susun bakayım,» diye onları azarladı. «Halinize şükredin. Zavallı köstebeklerin ne boynuzları, ne kuyrukları var. Üstelik gözleri de hemen hemen hiç görmez.»

HİÇBİR ZAMAN ŞİKÂYET ETMEYİN. DAİMA BİZDEN DAHA FENA DURUMDA OLANLAR VARDIR.

ATALAR SÖZÜ

Atalara: Babam öldü, demişler
— İş başa düştü, demiş.
Atalara: Anam öldü, demişler
— Öksüz olmuşsun, demiş!

BABA sağken evlât fazla hayat zorluğu çekmez. Fakat baba ölünce İŞ BAŞA DÜŞER. Babanın ölümünden duyulan acının yanısıra peyda olan bu İŞ daha da önemli gelir.

Fakat ana ölürse, evlâda hayat endişesinden, yeni gâilelerden daha fazla ACI üste çıkar. İnsan anasını kaybettiği zaman hangi yaşta olursa olsun, ÖKSÜZ olur; kimsesiz bir çocuğun yalnızlık kederini duyar. Çalışıp çabalamakla, hattâ mes'ut olmakla acısı giderilemiyecek olan Ana Sevgisi'dir. O sevgiden mahrum kalan herkes bir ÖKSÜZ'dür.

Ay Alioğlu

RADAR

Nedir?

Sisli havalarda veya karanlık gecelerde havadaki uçağı göremeyiz. Görebilmek için mutlaka uçağın üzerine bir büyük ışıldak tutarak onu aydınlatmamız gerekir. Uçak çok uzaklardayken de durum aynidir. İşte Radar dediğimiz cihaz, özel teşkilâtı vasıtasile aradığımız uçağın bulunduğu tarafa radyo dalgaları gönderir. Bu dalgalar, yukarıda söylediğimiz ışıldağın ödevini görürler. Ve uçağa çarpar çarpmaz yansıyarak Radarın alıcı kısmında bulunan ekranda görünürler.

Uzaklarda bulunan uçaklara ateş etmek, yükseklerde bir arazi parçasının fotoğrafını çekmek gibi diğer önemli işlerde de de kullanılan radar, ayni zamanda gemilerin sisli havalarda karaya bindirmelerini veya başka bir gemiyle çarpışmalarını da önler.

Radar şimdi uçakların meteoroloji gözlemleri yapabilmelerine ve fena havalarda dağa falan çarpmamalarına da yardım etmektedir.

Demek oluyor ki Radar, gözle görülemiyecek kadar uzakta bulunan madenî cisimlerin teşhis ve tesbitine yarayan faydalı bir cihazdır.

MERAKLI Bahisler

ATOM'un zararlarından koruyacak RADAR yapıldı

ATOM'un parçalanabilmesi, insanlık için hem faydalı ve hem de zararlı oldu. Çünkü bir taraftan atomla işleyen taşıtlar yapılıp insanların rahatları temin edilirken, bir taraftan da gelecekteki büyük harplere hazırlık olmak üzere yapılan atom bombası deneyleri, mevsimleri değiştirip insan vücudünü korkunç bir hale sokmağa başladı. Atomun parçalanması sırasında etrafa yayılan radyoaktif ışınlar, maalesef insan ömrünü kısaltmakta ve insanın geleceğini bu bakımdan tehlikeye sokmaktadır. Halbuki, yine atomla uğraşan bazı Alman âlimleri, ilerde, insan kalbinin bile atom sayesinde hiç durmadan çalışabileceğini; normal şekilde ölenlere bir atomlu kalp takılarak, onları yeniden hayata kavuşturmanın mümkün olabileceğini ifade etmektedirler.

Harplerin medeniyete yaptıkları zararlar, memleketleri harap etmeleri, masum insanların ölümlerine sebep olmaları herkesçe malûmdur. Bugün artık hiçbir medeni insan harbi sevmez ve onu istemez. İlerde harpler ortadan kalkınca, bu bombalara da tabii ihtiyaç kalmıyacak ve ilim adamları, gayretlerini, enerjilerini insanlığın refahı için harcıyacaklar.

Fakat biz yine, bugünümüzü düşünelim: Şu Hiroşima'ya atılan atom bombasından sonra birçok insanların radyoaktif şualar yüzünden ne hâle geldiklerini, birçoklarının da feci şekilde öldüklerini biliyorsunuz. Peki bu ışınlardan korunmak için hiç mi çalışılmıyor? Elbette çalışılıyor. Bu işte de Amerikalı dostlarımız başta... Üç yıllık bir çalışmadan sonra, muazzam bir radar yapmağa muvaffak oldular. Bu radar cihazını yandaki fotoğrafta görüyorsunuz. Onun ödevi şu: Radyoaktif ışınların geldiği yönü bulmak ve içindeki özel makineleri harekete geçirerek, bütün bu zararlı maddeleri havadan toplayıp bir araya getirmektir; sonra da zararsız hâle sokmak.

İnsanlık için çalışanlar sağolsun.

Sevr Andlaşmasına göre yurdumuz böyle paylaşılacaktı.

Zalim SEVR Andlaşması

Bundan 38 yıl önce imzalanmıştı

BİRLİKTE savaştığı milletlerin silâhlarını terketmeleri yüzünden Osmanlı İmparatorluğu da bir mütareke imzalamağa mecbur kalmıştı.

Türkiye'nin bir çok bölgesi işgal ediliyordu. 16 Martta İstanbul, 18 Haziranda Zonguldak, 24 Haziranda Alaşehir, 26 Haziranda Mudanya ve Bandırma, 30 Haziranda Balıkesir, Temmuz ayında Yunanlılar tarafından, Edremit, İzmir, Bursa, Tekirdağı, Edirne Ermeni alayları tarafından Maraş işgal edilmişti.

İstanbul hükûmetini zorlayan müttefikler ortaya korkunç bir sulh muahedesi çıkartmışlardı. Bu muahedenin içinde şunlar vardı:

A — Osmanlı devletine İstanbul ve civarı ile Anadolu'nun bir parçası bırakılıyordu.

B — İstanbul ve Çanakkale Boğazları harp zamanında bile bütün devletlerin gemilerine açık bulunacak, Avrupalı bir komisyon idare edecekti.

C — Doğu Anadolu'nun bir kısmı Ermenilere verilecek, bir kısmı da kendi başına bir devlet olacaktı.

D — İzmir bölgesi, Trakya bölgesi, Çekmece gölüne kadar Yunanlılara verilecekti.

E — Kapitülâsyonlar yeniden konacak ve harpten evvel verilen imtiyazlar tekrar devam edecekti.

F — İngilizler, Fransızlar, İtalyanlar işgal ettikleri yerde kalacaklardı.

G — Osmanlı devletinin elinden bütün silâhları alınacak ve toplanılan vergiler işgal masraflarına karşılık tutulacaktı.

Bu kara yüzlü Sevr muahedesi Osmanoğullarının idare ettiği bir imparatorluğu değil, tarihlere sığmıyan Türkleri parçalıyor, mahvediyordu. Hiç bir Türk böyle bir esareti kabul edemez, böyle bir muahedeye imzasını koyamazdı.

İzmir'i işgal ettiler, vatan severleri Malta adasına sürdüler, ellerinden gelen her fenalığı yaptılar, silâhsız Anadoluya Yunan sürülerini saldırdılar.

Fakat bütün ezici, öldürücü, yokedici kuvvetlerinin karşısında bütün asil kaniyle, bütün merd yüzü ve kuvvetli bileği Mehmetçik dipdiri, doğan güneş gibi ortaya çıktı. O paçavrayı çiğnedi, bütün dünyaya gür sesiyle hakkını bağırdı ve vermiyenlerden o hakkı bileğinin kuvvetiyle aldı.

Sevr muahedesi denilen o ölüm kararını gözden geçirdiğimiz zaman Kurtuluş Savaşının bize ne kazandırmış olduğunu daha iyi görüyoruz. Onu bize kazandıran yiğitler nur içinde yatsınlar.

ÇOCUK HAFTASI

EN İYİ ÇOCUK MECMUASI

SAYI: 11 **CİLT: 1**

6 Ağustos 1958

Sahibi ve yazı işlerini fiilen idare eden:
CELÂL DEMİRAY

Hazırlayan:
OĞUZ ÖZDEŞ

Yayınlayan:
TÜRKİYE YAYINEVİ

Ankara Caddesi No. 36
İstanbul

Telefon: 22 37 14

Basıldığı yer:
TÜRKİYE BASIMEVİ

İç mecmua: APA Ofset
Klişe: Türkiye Klişe Atölyesi

Sayısı: 50 kuruş. Yıllık abonesi (50 sayı) 25, altı aylığı 12,5 lira. Dış ülkelerdeki abonelerden 5 lira fazla ücret alınır.

TÜRKİYE YAYINEVİ

ÇOCUK HAFTASI ŞEREF KÖŞESİ

NİHAL ÖZPAZAR ☆ Beşiktaş, Sinanpaşa İlkokulu, S. 5, No. 83

NİGÂR ÖZPAZAR ❖ Beşiktaş, Sinanpaşa İlkokulu, S. 2/B, 297

ŞEVKİ SAY ☆ Gelibolu, Cumhuriyet İlkokulu, S. 5/B, 496

LALE OZGUR ☆ Aksaray, Oruçgazi İlkokulu, S. 3/A. No. 94

ALI BEHRAM ☆ Azeri Bostancı İlkokulu, S. 2, No. 4

UĞUR MEDEROĞLU ☆ Fatih, Hobyarlı Ahmetpaşa İlokulu, 5/C, 283

SELÇUK ERTUNÇ ☆ Balıkesir, Alişuuri İlkokulu, S 5/C. No. 283

E. ERDİNÇ BİRİCİK ☆ Fatih, Saraçhane İlkokulu, S. 5, No. 702

S. SAFİYE BİRİCİK ☆ Fatih, Saraçhane İlkokulu, S. 5, No. 496

O. FARUK DEMİRAY ☆ Şehremini, Karaahmetpaşa İlkok. 2/C, 547

TARIK DEMIRAY ☆ Sehremini. Karaahmetpaşa İlkokulu, 1/C, 714

SEMIHA SURUR ☆ Üsküdar, III. Selim İlkokulu, S. 2/B, No. 327

BULENT ARSLANBEK ☆ Şehremini, Karaahmetpaşa İlko. 3/A, 635

ALEV GÜRSAVAŞ ☆ Küçükçekmece İlkokulu, Sınıf. 1/A, No. 80

AYŞE BENGİ ☆ Fatih, İskenderpaşa İlkokulu, Sınıf: 1/B, No. 878

ÇOCUK HAFTASI

İÇ MECMUA

İKİ SÜPER ATOM BOMBASININ KARŞILIKLI PATLAMASI SONUNDA VİDUA GEZEGENİ MAHVOLMUŞTU.

KIYAMETTEN SONRA

FAKAT TOPRAĞIN BİNLERCE METRE DERİNLİKLERİNDE, ÇELİK BİR SIĞINAKTA

HER ŞEY MAHVOLDU YILDIRIM KAPTAN!

UTAN... BÜTÜN BUNLAR SENİN YÜZÜNDEN OLDU.

11

YALVARIRIM BENİ AFFET

BİR ZAMANLAR BÜTÜN İNSANLARA HAYVAN MUAMELESİ EDİYORDUN. ŞİMDİ NE OLDUN BÖYLE?

UNUT O GÜNLERİ ARTIK.. BANA YARDIM ET DE BURDAN KURTULALIM.

GEL ÖYLEYSE PEŞİMDEN

EĞER YIKILMADIYSA BU SIĞINAĞIN BİR ÇIKIŞ YERİ VARDIR

BAKALIM VİDUA GEZEGENİNDE TAŞ ÜSTÜNDE TAŞ KALDI MI?

İLKİN ŞUNLARI GİYELİM

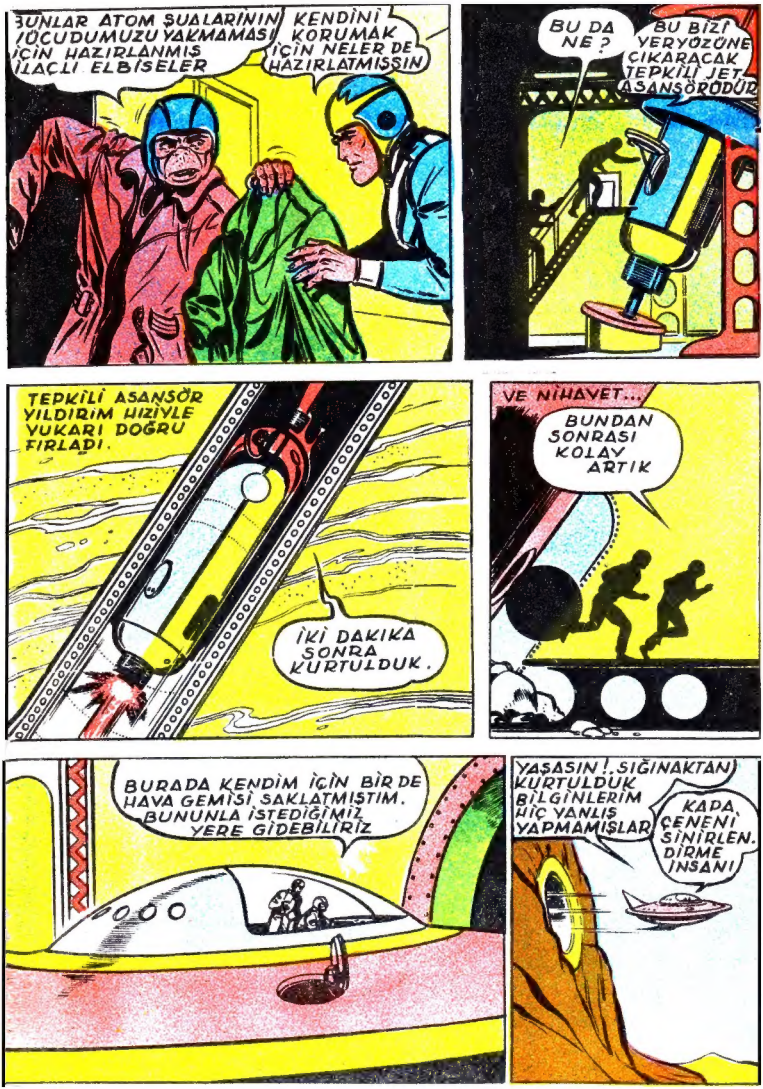
BUNLAR ATOM SUALARININ UÇUDUMUZU YAKMAMASI İÇİN HAZIRLANMIŞ İLAÇLI ELBİSELER
KENDİNİ KORUMAK İÇİN NELER DE HAZIRLATMIŞSIN
BU DA NE ?
BU BİZİ YERYÜZÜNE ÇIKARACAK TEPKİLİ JET ASANSÖRÜDÜR
TEPKİLİ ASANSÖR YILDIRIM HIZIYLE YUKARI DOĞRU FIRLADI.
İKİ DAKİKA SONRA KURTULDUK.
VE NİHAYET...
BUNDAN SONRASI KOLAY ARTIK
BURADA KENDİM İÇİN BİR DE HAVA GEMİSİ SAKLATMIŞTIM. BUNUNLA İSTEDİĞİMİZ YERE GİDEBİLİRİZ
YAŞASIN ! SIĞINAKTAN KURTULDUK BİLGİNLERİM HİÇ YANLIŞ YAPMAMIŞLAR
KAPA ÇENENİ SİNİRLEN. DİRME İNSANI

BİR ZAMANLAR SURADA, İÇİNDE BİR MİLYON İNSAN YAŞAYAN VE SEN GÖZEL BİR ŞEHİR VARDIN
BİR EMİRLE VİCDANIN TİTREMEDEN BÜTÜN O İNSANLARI ÖLÜME ATTIN
BU ALETLE SESİMİZ ON KİLOMETRE ÖTEDEN İŞİTİLİR
O HALDE DURMADAN BAĞIR. CANLI KİMSE VARSA DUYUP GELİR
BİR SAAT SONRA
HİÇ CEVAP VEREN OLMADI. DEMEKKİ KİMSE SAĞ KALMAMIŞ
BU ŞEKİLDE BÜTÜN ŞEHİRLERİ ARAŞTIRDILAR. CANLI BİR TEK İNSAN BULAMADILAR
BOMBANIN DÜŞTÜĞÜ YER BURASI OLMALI BAK BİN LERCE METRE DERİNLİĞİNDE BİR ÇUKUR AÇMIŞ
SİNİRLERİM BOZULDU YILDIRIM KAPTAN! ÇILDIRACAĞIM! GİDELİM BURDAN!
SEN BU HALİ GÖRMEĞE TAHAMMÜL EDEMİYORSUN. ONLAR ÖLÜRKEN KİMBİLİR NELER ÇEKTİLER?
AH KEŞKE SENİN SÖZÜ NÜ DİNLEŞEYDİM
ŞİMDİ SENİN DÜŞMAN SAYDIĞIN O ZAVALLI İYİ ADAMLARIN ÜLKESİNDEYİZ
ACABA BURADA CANLI KİMSE BULABİLECEK MİYİZ?
YANILMIYORSAM BİR KİŞİ BULABİLECEĞİZ. O ZAMANDA SENİNLE GÖRÜLECEK BİR HESABIMIZ OLACAK
BANA NE YAPACAKSIN YILDIRIM KAPTAN

ŞİMDİDEN PAZARLIĞA KALKMA. NE YAPACAĞIMI O ZAMAN GÖRÜRSÜN.
ŞU AŞAĞIYA DİKKATLE BAK!
BİR ZAMANLAR BURADA DÜNYANIN EN MEDENİ ÜLKESİ VARDI. SEN BURALARA DA HAKİM OLMAK İSTEDİN. AL ŞİMDİ HEPSİ SENİNDİR.
DİLEDİĞİN GİBİ EMİRLER VE İSTEDİĞİNİ AS, KES. BUNDAN SONRA SANA KİMSE KARŞI GELEMEZ.
İSTEDİĞİN OLDU. VİDUA GEZEGENİNİN BİRİCİK HAKİMİ SENSİN ARTIK
NE O BENİ BURADA YALNIZ MI BIRAKACAKSIN?
SENİNLE BERABER ÇALIŞIRSAK BURADA YENİDEN EVLER BAHÇELER YAPAR KENDİMİZE BİR HAYAT KURARIZ
SEN BENİ DÜŞÜNME DE BUNLARI KENDİ BAŞINA YAPMAĞA ÇALIŞ

HAYIR.. HAYIR.. BENİ TERK EDEMEZSİN! BU CANAVARLIK OLUR
BIRAK ŞİMDİ SAÇMALAMAYI DA ALETİ İŞLET
İŞTE BU ŞEHİRDE BİRTEK CANLI BULACAĞIMIZI ÜMİT EDİYORUM. AMA NE CANLI, GÖRÜNCE ŞAŞACAKSIN!
DİKKAT... DİKKAT... SESİMİ DUYAN CEVAP VERSİN!
DAKİKALAR SONRA
BURADA CANLI KİMSE YOK.. HAYDİ GİDELİM ARTIK
DUR BİR DAKKA!. BİR SESLER DUYUYORUM!
THUMPP
SCRATCHHH
CLUNKK
BAK.. SEN DE DUYUYOR MUSUN?
DUYUYORUM AMA BU İNSAN SESİ DEĞİLKİ...
BU TAŞA SÜRTÜNEN BİR TENEKE SESİ NE BENZİYOR
BENİM ARADIĞIM KİMSE DE BU SESİ ÇIKARIR ZATEN
ZZZZ
CLANK
ZZZ

PEŞİMDEN GEL KAH-ME...SES ŞURADAN GELİYOR.
HEY... KİMSE VAR MI ORADA?
ZZZZ CLUNK
YİNE TENEKE SESİ..BU İNSA SESİ OLAMAZ
AFFETMİSSİN SEN! ARKADAŞIMA HAKARET ETME..O TENEKEDEN DEĞİL, HALİS ÇELİK TENDİR
BEN GEL MEM SENİNLE BURADA BEKLERİM!
DOKTOR KILANK! NASILSIN?
ZZZ KLIK E...EVET... ZZZ
BİR PARÇA SERSEMLEMİŞİM OKADAR, BOMBA BANA TE SİR ETMEDİ. PEKİ SEN NASIL KURTULDUN?
BEN ÇOK SAĞ LAM BİR SIĞINAKTA İDİM
BİZDE SIĞINAKTAY DIK AMA, BOMBANIN ÇIKARDIĞI HARARET BÜTÜN İNSANLARI ÖLDÜRDÜ.
BİZİM BULUND GUMUZ ÜLKEDE DE AYNI ŞEY O DU. FAKAT KAH ME İLE BENİM BULUNDUĞUM SIĞINAK ÇOK DERİNDE İDİ

KAH-ME Mİ DEDİN? SU BÖTÜN İNSANLARI MAHVEDEN HAİN DİKTATÖR KURTULDU HA!
HEMDE BURADA DIŞARDA
DOKTOR KLANK DUR.. NEREYE GİDİYORSUN? BENİ BEKLE!
ZOOM!
SANA DUR DİYORUM. BENİ DİNLE
DOKTOR KAH-ME'Yİ ÖLDÜRECEK!
TABİİ KİMSEYİ BULAMADIN DEĞİLMİ YILDIRIM KAPTAN? BEN SANA SÖYLEDİM, BİZDEN BAŞKA CANLI KİMSE KALMADI!
BİR DE BEN VARIM İNSAN CELLÂDI!
İMDAT!.. YAPMA, NE OLUR BIRAK BENİ!
MİLYONLARCA İNSANI ÖLDÜRÜRKEN, BİR GÜN DE KENDİN ÖLECEĞİNİ HİÇ DÜŞÜNMEDİN Mİ?
CANAVAR KAH-ME'NİN SONU BU MU OLACAKTI? BUNU GELECEK SAYIDAKİ AYA SEYAHAT'TE GÖRECEKSİNİZ.

Dünyanın 4 Köşesinden

DENİZİN EN DERİN YERİ NEREDEDİR?

Japonya açıklarındaki okyanusun dibinde bilhassa derin bir çukur vardır. Adı Tuscarora Çukuru olup su sathının altında 9793 m. derine kadar iner. Şimdiki halde, gerek karalarda gerekse denizlerde en derin çukur olarak yalnız bu bilinmektedir.

BİR İNSANIN ÖMRÜ

Yaşadığımız zaman içinde birçok işler görürüz. Bunlar, daima, hergün yaptığımız şeylerdir. Meselâ yemek, içmek, yıkanmak v.s. gibi... Acaba meselâ yemek için ömrümüzün ne kadar zamanını sarfederiz? İşte bu acaip fakat ilgili suali kendisine soran bir Alman âlimi uzun boylu bir hesap yapmış... Bu hesabın sonucunu aşağıda okuyunuz:

70 yıl yaşayan bir insan ömrünün:

6 yılı okumakla,
2 » temizlikle,
2 » öğrenmekle,
4 » konuşmakla,
24 » uyumakla,
5 » yürümekle,
11 » çalışmakla,
6 » yemek, içmekle,

ve nihayet geriye kalan 8 yılı da değişik ve muhtelif şeylerle geçermiş.

TÜRK BÜYÜKLERİ

KANUNİ SULTAN SÜLEYMAN

Osmanlı Padişahlarının onuncusu olan Kanuni Sultan Süleyman, Yavuz Selim'in oğludur. 1494 de doğdu. Babasının ölümünden sonra tam 46 yıl padişahlık etti. Zamanında Osmanlı İmparatorluğu en geniş sahaya yayıldı. Bütün Avrupa onu efendi tanıdı. Barbaros, Turgut, Mimar Sinan gibi ünlü ve büyük insanlar onun zamanında yaşadılar, şöhretlerine ulaştılar. Memleketin idaresi ve gelişmesi için «Kanuni» lâkabını alan Süleyman I. aynı zamanda şair ve çok bilgili bir kumandandı. Yalnız kendisi on üç büyük savaşa girdi, hepsinde zafere ulaştı ve dünyayı titretti. 1566 da öldüğü zaman 72 yaşındaydı.

LÂSTİK TOP NEDEN HOPLAR?

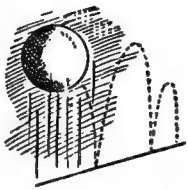

Bir madde elâstikiyetli olduğu için hoplar. Ezilse yahut gerilse bile eski büyüklüğüne ve şekline dönmekte gecikmez. Lâstik top da böyle elâstikiyetli ve yaylı maddelerdendir. Onu elinizde sıkacak olsanız, elinizi gevşettiğiniz anda eski şeklini alır.

En ziyade elâstikiyetli maddelerden biri çeliktir. Tabii çok daha büyük bir kuvvetin sarfiyle ezilen yahut gerilen çelik, lâstikten daha mükemmel olarak eski şekline döner. Dev köprüler için destek olarak kullanılmasının sebebi budur. Bir çelik top, lâstik toptan çok daha yükseklere hoplar. Fakat onu hoplatmak öyle kolay işlerden değildir.

KUM NEDEN YAPILIR?

Deniz kıyılarındaki kum gayet ince ufalanmış kayalardan yapılmıştır. Med-cezir ile dalgalar, çakılları birbirine vurarak ufalarlar. Ekseri kum, bütün kayaların en serti olan kuvarz ile diğer bir sert kaya olan feldspar'ın karışmasından meydana gelmiştir.

3 ARKADAŞ

HİSSİ VE ÖĞRETİCİ ROMAN — 11 — YAZAN : KEMALETTİN TUĞCU

ÖMER onu temin etti:

— Hayır. Senin ne suçun var. Baban olsa karışırlar ama, bu adamla oturmağa mecbur değilsin. O seni değil, paranı istiyor. Ama dikkat edelim de burasını öğrenmesin, gelip ihtiyar adamı rahatsız eder.

Kenan parasını tam almıştı. O akşam kendilerine bir ziyafet çektiler. Hesap yaptılar. İkisi para katıp on kilo pamuk alacaklardı. Bu da yirmi beş lira kadar tutuyordu. Bir de yüz alınca bir şilte ellerine geçecek, bunu divanın üzerine koyacak ve bir yatak daha kazanacaklardı.

Pazartesi günü Ömer'in eşya aldığı yere öyle tatilinde gitmeğe kadar verdiler. O pazar evin küçük bahçesini temizlediler. Orada bir dut ağacı vardı. Bir de kuyu bulunuyordu. Bahçeye çiçekler dikecek, tahta perdeyi tamir edecek, hâvalar çok sıcak olunca orada yemek yiyeceklerdi.

Pazartesi günü yorgancıya gidip atöryeye döndükleri zaman Rasim Efendinin Orhan Beyin yanında olduğunu haber aldılar. Müdür Kenan'ı yukarıya çağırdı. Rasim Efendi:

— İşte akrabam olan çocuk budur Beyefendi, diyordu. Biz ona güzel güzel bakıyorduk. Şimdi evden kaçtı. Sokaklarda sefil olmasından, serseri olmasından korkuyorum.

Orhan Bey Kenan'a:

— Niçin eve gitmiyorsun? diye sordu.

Kenan çeneli bir çocuktu:

— Efendim, dedi. Annem de ölünce ne de olsa akrabamız diye evlerine gittim. Bana iyi baktılar ama sonradan iş değişti. Durmadan benden para istiyorlar. Kendime haftada on lira yiyecek parası ayırdım. Bunun üzerine kavga ettik. Hem oraya götürdüğüm bütün eşyayı zaptettiler, hem de beni kovup arkamdan iskemle fırlattılar. Ben onlarla oturmak istemiyorum. Çünkü ben paramla bu ehendiye rakı içiremem. Ben arkadaşımın evinde kalıyorum. Rahatım iyidir.

Rasim Efendi, bağıra çağıra birşeyler söylüyor, akrabası olduğunu, polise müracaat edeceğini söylüyordu, ama Kenan:

— Akrabam olsalar bir haftadır benim nerede kaldığımı ararlardı, ama bu aramak para aldığımız hafta sonunda akıllarına geldi. dedi.

Çocuk epeyce pişkindi. Çok kahır çekmişti, nihayet:

— Benim anam da, babam da sizsiniz beyefendi, dedi. Sizin ekmeğinizi yiyorum. Şimdi Ömer'in evinde oturuyorum. İhtiyar bir yüyükbabamız var. Bir de küçük kardeşimiz var. Kimseye muhtaç değiliz.

Rasim Efendi polise müracaat edeceğini bildirerek gitti. Bir saat sonra Kenan'ı karakola çağırdılar. Çocuk orada da işi anlattı. Ve onların evinde otururak elindekini avucundakini onlara yedirmiyeceğini, eşyalarını da isteyeceğini, bütün komşuların bir araba eşya getirdiğini bildiğini anlattı. Çocuk epeyce üzülerek atölyeye dönmüştü. Herkes ona akıl öğretiyor, korkmamasını bildiriyordu.

Fakat ne o akşam, ne de daha sonra Rasim Efendi artık görünmedi. Yalnız yenge dediği kadın bir kere gelerek görüştü. Kenan ona kendilerinden memnun olduğunu, fakat eve dönemiyeceğini bildirdi. Kadın da:

— Hakkın var çocuğum! dedi.

İşte böylece Kenan'la Ömer'in bir araya gelmesi ve arkadaşlığı tamamlanmış oldu.

— 9 —

Bir akşam yemeğinden sonra çocukla ihtiyar uyumuş, iki arkadaş odalarına çekilmişlerdi. Gece çok güzel ve ılıktı. Açık pencereden tertemiz sokağı ve oraya yayılan ay aydınlığını seyrediyorlardı. Kenan:

— Daha bana kim olduğunu anlatmadın, dedi.

Ömer zaten buna hazırlanıyordu. Dopdolu gözlerini arkadaşının yüzünde gezdirerek anlatmağa başladı:

.....

İlk çocukluğumu büyük bir evde hatırlıyorum. Burası annemin babasının evi imiş. Sonradan öğrendiğime göre Aksaray taraflarında, camiin arkasında kalan bir sokakta.

Evde daha başka çocuklar da vardı. Büyük bir bahçede oynardık. Bugün onların isimlerini bile hatırlamıyorum. O kadar küçüktüm. Dikkatimi çeken en büyük şey evin içinde bir geçimsizlik olmasıydı

Annem zengin bir adamın kızıydı. Babamla birbirlerini be-

İhtiyar adam evine gelen bu üçüncü evlâttan da memnundu.

ğenmişler. Fakat babam fakir bir şoför olduğu için annemin babası kızını ona vermek istememiş, fakat babam da annemi çok seviyormuş, eğer evlenmezlerse kendisini öldüreceğini söylemiş. Bunun üzerine annem ısrar etmiş, evlenmişler.

Büyükbabam, babama başka bir iş bulmuş ama babam kabul etmemiş. O evde de geçinmek artık zorlaştığı için Anadolu'da bir şehirde otobüs şoförlüğü teklif edilince annemi almış ve gitmeğe karar vermiş.

Bunun üzerine annemin babası çok kızmış ve galiba kanun yine anneme bir miras bırakmakta olduğu için, avucunda ne varsa bir başkasına vermiş. Sağlığında ne ev bırakmış, ne de dükkân.

Bir yaz günüydü. Haydarpaşa'dan tirene bindik ve yola çıktık. Tiren yolculuğu beni çok eğlendiriyordu. Pencereden kırları, geçtiğimiz semtleri, köyleri, büyük istasyonları seyrediyordum. Babam durmadan ağlayan annemi teselliye uğraşıyordu.

Uzun bir yolculuk sonunda küçük bir kasabaya geldik. Bir küçük ev tutuldu. Birkaç parça eşya aldık. Babam kasaba ile istasyon arasında otobüs işletmeğe başladı.

Hizmetçilerle, kalabalık aile içinde yaşamağa alışmış olan annem, bu hayata sessizce katlandı. Babamın eve geliş vakti hiç belli olmaz, bazen gece yarısı, bazen gündüz ortasında gelir, bir iki saat kalırdı. Fakat gelir gelmez anneme meşgul oluyor, onu avutmağa, bu yoksul hayatı ona iyi göstermeğe çalışıyordu.

Ben akşama kadar annemin yanından ayrılmaz, ona canyoldaşı olur, onun yakınlarında oynardım. Biraz daha büyüyünce beni kasabanın okuluna verdiler. Sabahları beni annem, götürür, akşama da gelip alırdı. Bazen sokağa çıkarsa okula uğrardı ve beni görürdü.

Önce okul hayatı bana acıklı gelmişti. Hep annemi düşünür, bazen ağlardım. Bir iki defa beni ağladığım için, daha büyük çocuklar eve götürürdü. Fakat ertesi gün yine okula gittim.

Böylece bir iki sene geçti. Birgün otobüs devrildi. Zaten çok eskiydi. Babam bir iki hafta işsiz kaldı, fakat sonradan bir kamyonda şoförlük yapmağa başladı. Artık evden çıkıyor, bazen dört beş gün gelmiyor, geldiği zaman iki gece üst üste evde kalıyordu.

İşte annem bu sırada hastalandı. Günden güne erimeğe başladı. Oksürüyor, ateşleniyordu. Babam elinden geldiği kadar onu tedaviye çalıştı. Fazla rahatsız olduğu zaman işe gitmezdi. Bir köylü kadın evin işlerine ve anneme bakıyordu.

Ben ilkokulu bitirdiğim zaman tam on iki yaşındaydım ve işte annemi de o zaman kaybettim. Bunun nasıl olduğunu sana anlatamam Kenan. Anne acısının ne olduğunu sen de bilirsin.

Bu acı babamı mahvetti. Başına erkekler toplandı. Gece yarıları annemin mezarına gider, oralarda kalır, evde çocuk gibi ağlar, duvarlara karşı:

— Münire, Münire, diye haykırırdı.

(Devamı gelecek sayıda)

HER HAFTA BİR İLİMİZ

AYDIN

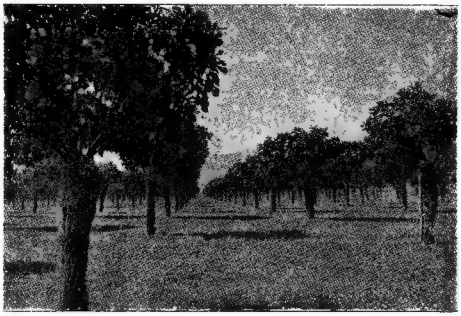

Aydın'ın incir bahçeleri

Batı Anadolu'nun en önemli şehirlerinden biri de Aydın'dır. Aydın dağları eteğinde kurulmuş olan bu şehir, verimli topraklarla çevrili bir bölgedir. Ayni zamanda önemli yollar üzerinde bulunduğundan eskidenberi buralarda insan kalabalıkları yaşamıştır. Eskiden deniz kıyısında bulunan ve zamanla kıyıların dolması yüzünden içerde kalan Efes ve Mile şehirleri bu bölgenin önemli limanları idi.

Fakat birçok akınlara uğradığı, depremler, birçok defalar yerle yıkılmalar yüzünden Aydın'da eski zamanlardan kalma eserler bulunmamaktadır. Bugün Aydın'da rastlanılan başlıca eserler Osmanlı Türkleri zamanından kalmadır. Halbuki tarih boyunca burda Etiler, Lidyalılar, İponlular, Makedonyalılar, Romalılar, Bizanslılar, Selçuk Türkleri, Aydınoğulları, ondan sonra da Osmanlılar hüküm sürmüşlerdir. Şehrin adı da Aydınoğullarından kalmadır.

Aydın son defa Birinci Dünya Savaşından sonra Yunanlıların eline geçmiş ve İstiklâl Savaşı sonunda tekrar Türk bayrağına kavuşmuştur. Güzel Aydın, 7 Eylül 1922 tarihinde düşman çizmesinden kurtuldu. Fakat yanmış ve yıkılmış bir halde elimize geçti. Şehrin yangından evvel yapılmış olan evleri eğimli bir toprak üzerine sıralanmıştır. Yanan yerlere sonradan yapılan yol boyunca okaliptüs ağaçları sıralanır.

Aydın bir ziraat ülkesidir. İncir, üzüm, zeytin, pamukyağı, susam, palamut ve meyankökü çıkarır. Şehirden demiryolu geçer. Nüfusu son sayıma göre 415.352 dir.

Aydın şehri, ayni adı taşıyan ilimizin merkez ilçesidir. Bu ile bağlı diğer ilçeler şunlardır: Bozdoğan, Çine, Germencik, Karacasu, Koçarlı, Kuşadası, Kuyucak, Nazilli, Söke, Sultanhisar, Yenipazar.

Hayvanlar ALEMİ

ASLAN MI, KAPLAN MI ?
Hangisi daha kuvvetlidir ?

Aslanla kaplanın mücadelesi pek müthiş olur...

Dünyanın en meşhur hayvan terbiyecilerinden birisi olan Clyde Beatty ile, «Aslan ve kaplan arasındaki bir kavga neticesinde hangisi galip çıkar?» meselesini münakaşa ediyorduk. Bu enteresan soru üzerinde pek çok fikir ileri sürülmüşse de, Clyde ile ben, kaplanla aslanın yaşları, kiloları ve cüsseleri aynı olduğu ve mücadele iki dakikadan fazla sürmediği takdirde, kaplanın kazanacağı kanaatine vardık. Eğer iki hayvan arasındaki mücadele iki dakikayı geçerse aslanın galip çıkması muhakkaktı.

Bu iki cepheli soruya sebep, aslanın ve kaplanın kendilerine mahsus tamamen doğuştan sahip oldukları bir dövüşme iç güdüsüne sahip olmalarıdır. Kaplan kavga başlar başlamaz hücuma geçer ve rakibini en kısa zamanda döğüşemiyecek bir hale getirmeğe çalışır. İki dakika sona ermeden aslanı ciddî bir şekilde yaralamağa muvaffak olursa galip olacaktır. İki dakikalık müddetten sonra kaplan müdafaaya çekilir. Yılan gibi kıvrılabilen vücudüne türlü şekiller vererek, sivri tırnakları ile aslanı can alıcı yerinden yakalamağa çalışır.

Kaplan kadar yırtıcı ve vahşi olan aslan, daha dikkatli ve plânlı çalışır. Kaplanın aksine olarak daima, düşmanının zayıf bir anında kullanmak üzere bir miktar enerji saklamağa gayret eder. Bunun için iki dakikayı geçen kavgalarda, kaplan kuvvetten düştüğü halde, aslan hâlâ mücadeleye devam edecek kuvveti kendisinde bulur. Bunun için de, aslan, hayvanlar içerisinde bu noktada en kuvvetli olanıdır.

Musiki BİLGİLERİ

Notaları kim icat etti?

Müzik yazısı dediğimiz notaların birtakım işaretlerden meydana geldiğini hepiniz bilirsiniz. Bu işaretlerin her biri, çıkardığımız inceli kalınlı sesleri gösterdiği gibi, uzun veya kısalığını da belli etmektedir. Fakat notalar bugünkü şeklini alıncaya kadar çeşitli değişikliklere uğramıştır. Porte yerine geçen düz bir çizgi üzerine yazılan ve seslerin inceliğini, kalınlığını bildirmek için de işaretleri sarı, kırmızı, yeşil gibi renkler gösterenler olduğu gibi bugünkü porteden daha çok çizgili porteler üzerine bu işaretler yazılarak müzik yapmaya çalışılırdı. Bugün kullandığımız notaları Kidarezzo isimli bir İtalyan papazı icat etmiştir.

İzmir marşını Kim yazmıştı?

Bandolarımızın çaldığı tarihî marşlar serisinde hepimizin dinlediği çok meşhur bir marşımız vardır: İzmir Marşı. Bu güzel şehrimize lâyık marşı müzikle ilgili herkes tanır. Millî havalarımızdan biri olan bu marş tam Türk malıdır. Onu dinlediğimiz zaman heyecan duyarız. Bu marş yıl evvel şimdiki Riyaseti Cumhur bandosunun yerinde olan (Müzikayı Hümayun) bandosu şeflerinden Mehmet Ali Bey tarafından yazılmıştır: Sözleri yoktur, yalnız bando ile çalınan yürüyüş marşıdır:

Nuri Sami KORAL

KÖY ÇOCUĞU

★ K. TUĞCU'NUN GÜZEL BİR HİKÂYESİ ★

KÖŞKÜN büyük bahçesinde etrafını sarmışlar, ona akıllarına geleni soruyorlardı:

— Mehmet Ali, senin köyünde kaç ev var?

— Onbeş ev.

— Sen köyünde ne iş yapardın?

— Davar güderdim.

— Davar nedir?

— Davar nedir bilmiyon mu? Davar işte. Öküz, inek keçi...

— Sen hiç çikolata yedin mi?

— Yook, yimedim.

— Dondurma yedin mi?

— Dondurma ne arasın köyde?

— Senin köyün mü güzel, burası mı?

Mehmet Ali, bu soruya cevap vermiyordu. Bu renkli, ışıklı, bol yiyecekli, bol yemişli İstanbul güzeldi ama, neylesin ki onun da bir köyü vardı. Orada doğmuş, orada büyümüş, anası, babası orada ölmüştü. Çarpıla çarpıla sıçrayan oğlaklar, ineklerin hazin bağırışı, söğüt yapraklarının esen akşam rüzgârıyle yılpır yılpır edişi gözlerinin önünden hiç gitmiyordu.

Onun köyden, okuyup yazma öğretmek, adam etmek için getiren tüccar İhsan Bey çocuklarına sıkı sıkı tembih etmişti:

— O da bizdendir. Mert, temiz yürekli olur köylü çocukları. Ona köyünü unutturun, kimsesizliğini hatırlamasın. Sakın eğlenmeyin.

Çocukların kötü niyeti yoktu. Zaten yakınlarda oturan yaşlı bir kadın ara sıra çocuklara sesleniyor ve Mehmet Ali güç durumda kalınca imdadına koşuyordu:

— Mehmet Ali, onlar köy görmemişler de onun için soruyorlar. Sen onlara anlat bakalım.

Mehmet Ali onların ortaya çıkarttığı küçük treni, havuzda yüzdürdükleri kurmalı gemiyi, yakıp söndürdükleri cep fenerini eskiden biliyormuş gibi, pek hayret etmemiş görünerek seyrettikten sonra kendi varlıklarını, kendi oyunlarını anlatıyordu:

— Bizde akar sular vardır. Çay deriz onlara. Yaz sıcağında çaya girer yıkanırız. Kurak aylarda sular azalır. Çayın dibini görürüz. Orada küçük balıklar kıpırdaşır, ama onlar yenmez. Geceleri dam üstünde yatarız. Sizin evleriniz hep kiremitli... Bizim damlar toprak serilidir. Bizde bir kabak olur, ona susak deriz. Sapı vardır. Kellesini keseriz, içini boşaltırız, onunla su alırız.

Etrafında herşey başkaydı. Yadırgamış görünmek ağrına gittiği için hiçbir şeye şaşmıyordu. Fazla bakmak istemiyordu.

— Sen okuyup yazma biliyor musun Mehmet Ali?

— Bizim köyde hoca yok. Ne arasın hoca. Bubam ölmeseydi beni Sarıca köyüne yollayacaktı. Orada okul var.

— Sen de burada okursun Mehmet Ali.

Ona giydirdikleri yeni elbisenin ve ayağını soktukları parlak fotinlerin içinde rahatsız oluyordu. Yürümek, kımıldamak istemiyordu. Bu yeni arkadaşlarının iyi çocuklar olduklarına inanıyordu. Kimisi bir düdük, kimisi küçük bir çakı, öteki bozuk bir saat, beriki tatlı bir yemiş hediye etmişti. Mehmet Ali de onlara birer düdük yaptı.

Aradan günler geçti. Aile onu sofralarına alıyor, okutuyor, tatlı sözler söylüyordu. Görmediklerini görmüş, yemediklerini yemiş, yumuşak yataklarda yatmıştı. Kan-ter içinde, davar peşinde koşmuyor, çıplak ayaklarını çalılar, keskin taşlar incitmiyordu.

Herşeye çabuk alışan, akılında tutan, okulda da şehirli çocuklardan geri kalmıyan Mehmet Ali güneş batıp ta kızıllıklar ağaç tepelerinde eriyip söndüğü çağda gözlerini bir köşeye dikiyor, dalgın dalgın ve hareketsiz kalıyordu.

Bu açık kahverengi ve ışıltılı gözbebeklerine dikkatle bakanlar orada incecik kavak yapraklarının yılpır yılpır ettiğini, birkaç fakir damın bacasından mavi dumanlar yükseldiğini görebilirdi ve eğer onun gibi dinleseler, bu sessizlik içinde, köye yaklaşan bir sürünün hazin ve boğuk çıngırak seslerini duyabilirlerdi.

— Senin köyün mü güzel, burası mı?

YAMYAMLARDA TİRYAKİLİK

Bugün bile yeryüzünde yamyam kabileleri vardır. Fakat bu yamyamların hiçbiri sigara içen tiryakileri yemek istemezler. Çünkü tütünde bulunan nikotin ete ağır bir koku ve acılık veriyormuş.

EĞLENCE BULMACA

DOKTORUN ÖĞÜDÜ

Bir bayan sokakta karşılaştığı doktorlardan vizite parası vermeden bir sağlık öğüdü almak istedi:

— Doktor! Yemek yedikten sonra midem şişiyor. Ne yapayım?

— Şişirmemeğe çalışın!

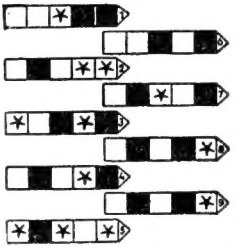

Buradaki şekilleri kesin ve o şekilde üst üste yerleştirin ki, hem siyah kareler kaybolsun, hem de her yatay sırada üçer yıldız bulunsun

(Halli karşı sayfada)

KAHRAMAN

Ayla çok şişman olan büyükannesine bir gün dedi ki:

— Nineciğim, senin etrafında bir defacık döndüm mü kendimi Macellân kadar kahraman sanıyorum.

SÜT ve İNEK

Öğretmen sınıfa ilk çıkarma dersini veriyordu:

— Çıkarma yapmak için sayıların ayni cinsten olmasına dikkat etmelisiniz. Meselâ, üç elmayı, 4 armuttan, veya 6 atıtan, 9 köpekten çıkaramazsınız...

Arka sıralardan bir parmak kalktı:

— Ama öğretmenim, 4 litre sütü 3 inekten çıkarabilirsiniz.

171 rakamına iki ayrı rakam ilâve ederek 20 den aşağı bir sayı elde edebilir misiniz? Nasıl?

(Halli karşı sayfada)

PUL Köşesi

PUL HAKKINDA BİLGİLER

Postada kullanılan, zarflara yapıştırılan bütün pullar koleksiyona girer. Kızılay, Çocuk Esirgeme Kurumu, Uçak pulları gibi.

☆

Bazı büyük müesseseler, satın aldıkları posta pullarının kontrolu; kendi reklâmları ve çalınmamaları için perfore ederler. Yani üzerine delik delik harf basarlar. Posta idaresince yapılmayan bu değişiklik yüzünden bu pulların koleksiyonculuk bakımından kıymeti yoktur ve koleksiyona giremez.

☆

Pullarınızı küçük zamklı kâğıtlarla koleksiyona yapıştırmayınız. Bu eski usul sıralama simdi terkedilmiştir. Pulların zamklarını da sakatlamadan muhafaza edilmesi lâzımdır.

☆

Pulları şeffaf bantlı klasörlere yerleştirirken bu bantların pul dantellerini sakatlamamasına ve pulun katlanmamasına dikkat ediniz.

☆

Hiç bir pulu atmayınız. Boş zarflarda, zarfın kâğıdını, pulu zedelemeden keserek muhafaza ediniz. Islatıp temizlerseniz daha kolay yatlanır ve yıpranır.

— Bizim Ayla da sizinkine selâm yolluyor.

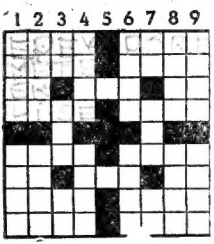

SOLDAN SAĞA:

1 — Oldukça, sayı. 2 — Eski Türk hükümdarlarından biri, bizi ısıtır. 3 — Yama. Karadeniz kıyısında yaşıyanlardan bir kısmı, vazife. 4 — Ortaokullardan sonra gidilir, bir hayvan. 6 — Kıymetli şeylerin saklandığı yer, bir hayvan. 7 — Bir organ, elbisede olur, tersi beyaz. 8 — Bir haşarat, yapmasını söylemek. 9 — Namaz kıldıran, bir saç boyası.

YUKARDAN AŞAĞI:

1 — Gaye, başa giyilir. 2 — Evet, bilgin. 3 — Kasapta satılır, ağızdan çıkar, tersi sanat. 4 — Atın saçları, İranlı. 6 — Bayat değil, ipekböceğinin yaptığı. 7 — Bir hayvan, neşeli, soru eki. 8 — Sevinç, tarlada olur. 9 — Kapıdan girilecek yer, siyah.

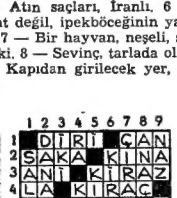

Geçen haftaki Bulmacanın halli

Karşı sayfadaki şekil bulmacasının halli

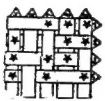

Karşı sayfadaki şekil bulmacasının halli

ÇOCUK HAFTASI

— Akrostiş —

Çocuk bir cihandır, demiş bir şâir,
Ona hak vermemek gelmiyor elden...
Cici dergimizin medhine dâir,
Ufacık şiirim düşmesin dilden...
Kahraman Teğmen'le, Oğuz Han ne hoş,
Hikâyeler, bilmeceler ne güzel...
Ankara'yı İstanbul'u gör de coş,
Fâtih'in bir eri dünyaya bedel...
Tarih Yaprakları gelirken dile,
Atalar Sözü'nden alalım ibret...
Spor, bilgi, ahlâk vermiş elele,
Irmaklar denize dökülür elbet...

Fazlıoğlu Cemal Oğuz ÖCAL

DAHA İYİ OLUR

Kendini ünlü ressamlardan zanneden biri bir ev yaptırıyordu. Evin ufak tefek işleri daha bitmemişti. Bir arkadaşını evini görmesi için çağırırken:

— Şu odaları sıvattıktan sonra kendi elimle istediğim gibi en güzel resimlerle süsliyeceğim! dedi.

Arkadaşı gülerek:

— Bana kalırsa, dedi. Önce resimlerini yap, sonra sıvat!

ORTAKLIK BÖYLE Mİ OLUR?

Anneleri Cemal'le Kemal'e ortaklama bir kuzu aldı. Bahçede otlatırken bir geçimsizlik çıkardılar. Kemal:

— Ver, biraz da ben otlatayım! Kuzunun yarısı benim değil mi? dedi.

Cemal kızdı:

— Yarısı da benim, istersen al yarısını da orada otlat! dedi.

YAPABİLİR Mİ?

Ruşen yüzme bilmediği için babası ona üfliyerek şişirilen bir lâstik simit aldı. Her sabah onunla denize giriyor, ortasına oturup elleriyle suya vurarak oynuyordu. Arkadaşı Selma da sandalla geziyordu.

Ruşen'le alay ederek:

— Ya şimdi lâstik simit sönerse ne olur? Bulundukları yer de boyu geçiyordu.

— Ne olur, üfler şişiririm.

EN UYGUN ZAMAN

Bir gün okulda öğretmen öğrencilerine şunları anlatıyordu:

— Bir yılda dört mevsim vardır. Baharda ağaçlar çiçeklerle örtülürler. Meyvalar olmağa başlar. Yazın çok sıcak olur. Ekinler sararır. Sonbaharda meyvalar toplanır. Meselâ: Elma gibi.

Bu aralık öğretmen, bir öğrencinin pencereden dışarısını seyre daldığını görünce:

— Ahmet, beni dinlemiyorsun. Kalk, söyle bakalım. Elmaları toplamak için en uygun zaman hangisidir.

Ahmet hiç duraklamadan şu cevabı verdi:

— Bahçede köpek olmadığı ve bahçıvanın da eve girmiş bulunduğu zaman öğretmenim.

— Yeni kardeşinin ismi ne?
— Bilmiyorum... Henüz konuşmuyor!...

Spor'un Gayesi

YAZAN: SULHİ GARAN

Beden eğitimi; yani Jimnastikle geliştirilen vücutler spor için tam kıvam tuttuklarından; gayesi müsabakalaşmağa dayanan oyunlara girişebilirler..

Spora başlamak için; dünya otorite ve hekimlerinin üzerinde ittifak ettikleri yaş; on beştir.

Yalnız; muhtelif çeşitleri olan sporun; bu yaşta benimsenecek branşının; vücut yapısı ile alâkası ziyade ve mühimdir.

On sekiz yaşına basmış öyle çocuklar vardır ki; bunların bedenî teşekkülâtı cılız; kuvvet ve kudretleri zayıftır. Bu gibilerin; en hafif neviden dahi spor yapmaları doğru değildir. Daha açıkçası "Doğru değildir" liği bir yana, zararlıdır.

Buna mukabil, 15 yaşında gürbüz, sıhhatli ve mukavim bir vücude sahip, delikanlı çapında görülen öyle çocuklar da vardır ki; bunlar en ağır sporlardan telâkki edilen; sırasiyle güreş, futbol, boks gibi branşlarda kendilerinden daha yaşlılara göre büyük başarı kaydettikten başka, beden kıvamlarının sağlamlığı ve evvelce jimnastikle hazırladıkları vücutlerinin tenasübü bakımından, yaptıkları spor, onların gayret ve faaliyetlerini arttırmakla kalmaz, üstelik kuvvetlerini de katmerleştirir.

Bundan dolayı, toplu sporlardan olup, bünyevî mukavemete büyük ihtiyaç hissettiren futbola, Maarif Vekâleti Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü futbol federasyonunun lisans ve sicil talimatnamesine göre gençler; 15 yaşın ikmalinde, bir kulübün bu branştaki takımına katılmak hak ve ehliyetini kazanırlar..

Şu kadar ki; memleket sporunu organize eden beden terbiyesi teşkilâtının tabi olduğu 3530 sayılı kanuna göre; okul öğrencileri ve 18 yaşını tamamlamamış bulunan gençler mukaveleli sporcu durumuna geçemezler.

Yurddaşın fizik ve moral bakımlardan, bedenen olduğu gibi fikren de gelişmesini sağlıyacak olan Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü müessesesi, her şeyden evvel amatörlük nizamlarını tatbikle mükelleftir.

Bilindiği veya bilineceği gibi: "Profesyonel sporcu" demek spor yapmayı kendisine meslek edinen kimse demektir.

Yalnız, hatırdan asla çıkarılmamalıdır ki; bu çeşit, yani profesyoner (mukaveleli) sporcu, sade meşin topun peşinde koşmakla hayatını kazanır ve bir gün onu kovalıyamıyacak duruma geldiği zaman; evvelden beri biriktirmiş olduğu paralarla karnını doyurur, bu paralar bitince de sokak başlarında avuç açar..

Hayır!..

Kendini bilen bir sporcu, evvelâ futbolu bir meslek olarak seçmez, futbolu zevk ve keyfi için oynar..

Sonra "mukaveleli" yani profesyonel bir hüviyet taşısa dahi; hakikat halde onun bir mesleki vardır. Ve futbolculuktan aldığı aylığı bütçesine ithal ederek gelirini arttırır. Böylece futbal oyunundan gereken maddî istifade dışında, mânevî şekilde de faydalanmış olur.

Sporda en mühim dâvâ paranın esiri kalmak değil, bir gaye uğrunda spor yapmak suretiyle müsabakalaşmak ve dolayısiyle rakibe üstünlük sağlamak, icap ettiği gün bu vatanda yetişen vücudu, yine bu vatan için kullanmaktır.

MİNİK HİKÂYE

AKILLI JANDARMA

GÜNÜN BİRİNDE, Anadolu'nun bir köyünde bir kadın ağlaya sızlaya köy jandarmasının odasına geldi.

Jandarma dışarı çıkarak ne olduğunu sordu.

Kadın hıçkırarak karşılık verdi:

— Benim güzel tavuklarım vardı. Bunlar tam on dört taneydi. Fakat en çok yumurtlayanlarından dört tanesini komşum Ali çalmış, vermek istemiyor.

Jandarma, bu işe şaşarak kadının yanına katıldı, Aliye gitti.

Kadının söylediklerinin doğru olup olmadığını sordu.

Ali şiddetle inkâr ediyor, tavukların kendisinin olduğunu bu kadının tavuklarda hiçbir hakkı bulunmadığını söylüyordu. Jandarma Memiş komşuları çağırıp sormaktan başka bir çare bulamadı. Fakat komşular doğru dürüst bir tek lâf bile söylemiyorlardı.

Bunun üzerine fena bir durumda kalan jandarma tek yol olarak birşey düşündü. Köyün demircisinde eski bir otomobil kornası vardı. Kornayı alarak köyün meydanına geldi. Bütün köylülere tavuklarını meydana toplamalarını söyledikten sonra rahat rahat yemlenen tavukların burnu dibinde ansızın korna çalınca, bütün tavuklar darmadağın oldu ve her tavuk alıştığı kümese koştu.

Köylü kadının hakkı varmış, dört tavuk olduğu gibi onun bahçesine girmişlerdi.